Tomislav Petković
(1951. – 2026.)

U Šibeniku je 28. rujna u 76. godini života preminuo naš kolega i prijatelj, ugledni hrvatski fizičar, znanstvenik i sveučilišni profesor Tomislav Petković. Bio je redoviti profesor fizike u trajnom zvanju na Zavodu za primijenjenu fiziku na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Tomislav Petković je rođen 11. kolovoza 1951. u Šibeniku. Osnovnu školu pohađao je u Vrpolju, a šibensku gimnaziju završio je 1970. Na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu 1974. je diplomirao elektroniku, odnosno radiokomunikacije. Dvije godine poslije završio je i studij filozofije i sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Magistrirao je energetiku, odnosno nuklearnu instrumentaciju, 1977., dok je 1986. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu doktorirao iz područja eksperimentalne nuklearne fizike. Svoj profesionalni put najvećim je dijelom vezao uz Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, na kojem je radio od 1975. do umirovljenja 2021. Bio je redoviti profesor fizike u trajnom zvanju na Zavodu za primijenjenu fiziku. Za svoj predani rad primio je brojna priznanja, među kojima se ističu Nagrada grada Zagreba (1999.) i Državna nagrada za znanost "Dr. Oton Kučera" (2002.). Preminuo je u Šibeniku 28. rujna 2026.

Tijekom znanstvene karijere usavršavao se i provodio istraživanja u nekim od vodećih svjetskih znanstvenih centara, među kojima su švicarski SIN/PSI te Brookhaven National Laboratory i Jefferson Lab u Sjedinjenim Američkim Državama. Njegov znanstveni rad obuhvaćao je eksperimentalnu nuklearnu fiziku i fiziku čestica, ali i područja povijesti i filozofije znanosti. Glavni su mu znanstveni doprinosi u optimiziranju velikih detektora kojima su otkriveni novi udarni presjeci za višenukleonsku apsorpciju piona u jezgrama, interakciju miona s nukleonskim parom u jezgri, te duboko vezana stanja u spektroskopiji lambda-hiperjezgara stvorenih kaonskim snopom ili elektroprodukcijom. U filozofiji znanosti odjek imaju njegovi radovi u kojima se fenomenologija suvremene kozmologije reinterpretira u vezi s filozofijom. Objavio je više od 300 znanstvenih i stručnih radova različitih kategorija te niz knjiga i poglavlja u knjigama. Posebnu je pozornost posvećivao povezivanju moderne fizike s filozofijom i poviješću znanosti. U filozofiji i povijesti znanosti povezivao je velike pokuse i fenomenologiju moderne fizike sa spoznajnom teorijom, istraživao je kozmologiju Frane Petrića u svjetlu moderne znanosti i kozmologije, propitivao moralnu i bioetičku odgovornost znanstvenika u suvremenoj znanosti i tehnologiji. Poznata su njegova djela: Moderna eksperimentalna fizika i spoznajna teorija (1990.), Uvod u znanost o toplini i termodinamici (1997.), Uvod u modernu kozmologiju i filozofiju (2001.), Eksperimentalna fizika i spoznajna teorija (2005.).

Značajan dio njegova djelovanja, kao člana Hrvatskog filozofskog društva, bio je vezan uz Dane Frane Petrića u Cresu. U toj tradicionalnoj znanstveno-kulturnoj manifestaciji sudjelovao je od samog početka 1992., redovito izlažući te sudjelujući u radu organizacijskih i programskih odbora. Bio je član i Hrvatskog fizikalnog društva i Europskog nuklearnog društva. Za dopisnog člana Međunarodne akademije povijesti znanosti izabran je 2019., čime je dodatno potvrđen njegov doprinos znanstvenom radu i proučavanju povijesti znanosti. Važno mjesto u njegovoj biografiji zauzima i Domovinski rat. Bio je pripadnik 100. brigade Hrvatske vojske i dobitnik Spomenice Domovinskog rata 1990. – 1992.

Tomislav Petković je svoj profesionalni život najvećim dijelom proveo u Zagrebu, ali veza sa Šibenikom za njega je ostala vrlo snažna. Od 2015. u rodnom je gradu predavao fiziku i na dislociranom studiju, energetske učinkovitosti i obnovljive izvore Sveučilišta u Zagrebu.

Njegovim odlaskom hrvatska znanstvena i akademska zajednica ostala je bez istaknutog svjetski priznatog fizičara, profesora i znanstvenika koji je tijekom više desetljeća djelovao i povezivao prirodne znanosti s filozofijom i poviješću znanstvene misli. Njegova je odlika bila ljubav i prijateljstvo koje je prenosio na svoje kolege i suradnike, posebno studente.

Ana Smontara